

BIJLAGEBOEK
BEHOREND BIJ SCRIPTIE

AANBESTEDEN VAN RAW-BESTEKKEN
OP GUNNINGSCRITERIUM EMVI

INCLUSIEF STANDAARDCRITERIA

bijlage 1 Gespreksverslagen

Interview 1:

Adviseur Inkoop Gemeente Almelo

Naam:	E. (Erik) Meutstege MSc
Functie:	Adviseur Inkoop Gemeente Almelo
Afdeling:	Facilitaire Zaken
Datum gesprek:	8 maart 2013
Locatie gesprek:	sublocatie Javatoren, Gemeente Almelo
Onderwerp:	Inkoop Beleid Gemeente Almelo

Algemeen

De heer Meutstege is Adviseur Inkoop bij de Gemeente Almelo. In deze functie is hij verantwoordelijk voor de volgende aspecten binnen de gemeente:

- Inkoopbeleid
- Inkooporganisatie
- Advisering bij inkoop
- Inkoper bij grote projecten
- Control
- Rapportage van inkoop
- Facilitaire ondersteuning m.b.t. inkoop

Meutstege heeft de universitaire opleiding Technische Bedrijfskunde, specialisatie logistiek en inkoop, gedaan bij Universiteit Twente.

De Gemeente Almelo heeft de inkoop decentraal georganiseerd. Dit betekent dat er geen centrale overkoepelende afdeling inkoop is maar dat de betreffende afdeling, waar ook de meeste kennis van het in te kopen product is, ook daadwerkelijk zelf inkoop. Dit doet de betreffende afdeling in overleg met de adviseur inkoop. De Gemeente Almelo heeft één adviseur inkoop.

Volgens het inkoop- en aanbestedingsbeleid⁸¹ wordt geadviseerd om de prijs voor minimaal 60% mee te tellen. Dit komt niet geheel overeen met de algemene aanbevelingen⁸² voor de EMVI-methodes waar geadviseerd wordt om de prijs voor 40% tot 60% te laten meetellen. Wat is de verklaring hiervan?

Het percentage van minimaal 60% voor prijs staat alleen in deze versie van het inkoopbeleid. In de nieuwste versie, die nu nog in concept is, staan geen percentages meer voor prijs en kwaliteit. De reden van dit percentage is dat de politiek, in verband met de huidige bezuinigingen, hiermee wil aangeven dat ook de prijzen onder druk staan. Het is dus een signaal dat een lagere prijs op dit moment zeer belangrijk gevonden wordt.

De werkelijke verhouding prijs-kwaliteit is ook sterk afhankelijk van de te gebruiken beoordelingsmethode. Hier valt nog wel mee te spelen.

Is het Collegevoorstel en beleidsstuk Social Return On Investment (SROI)⁸³ door u opgesteld en komt het idee om SROI toe te gaan passen bij u vandaan?

Dit is door mij opgesteld maar komt eigenlijk bij de afdeling Sociale Zaken vandaan met als doel de uitkeringen te beperken.

Van de aanneemsom moet volgens het beleidsstuk 5% aan SROI besteed worden. Als de aanneemsom aantoonbaar voor 75% uit leveringen bestaat mag dit ook 3% zijn. Zou het percentage SROI ook 6% of 7% mogen zijn, gekoppeld aan een EMVI-criterium?

Het percentage voor de SROI mag zeker meer zijn dan de 3% of 5% die nu in de bestekken vermeld staat.

Een aantal gemeentes en aannemers in Overijssel hebben een SROI-pool⁸⁴ opgestart. Dit functioneert beter dan de huidige methode. In deze pool worden een aantal mensen geplaatst die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben voor de duur van twee jaar. Zij krijgen hiervoor de benodigde opleiding en cursussen en

⁸¹ Inkoop en aanbestedingsbeleid Gemeente Almelo (2012)

⁸² Gunnen op waarde: Hoe doe je dat?, CROW Publicatie 253 (2007)

⁸³ Collegevoorstel Gemeente Almelo: Inkoopbeleid Social Return On Investment (2010)

⁸⁴ Pilot alternatieve invulling SROI in de GWW in regio's Stedendriehoek & Twente (Gemeente Rijssen-Holten, concept 15-11-2012)

kunnen door verschillende aannemers ingezet worden. De mensen in deze pool krijgen echt een kans om weer aan het werk te gaan. De Gemeente Almelo doet hier nog niet aan mee. Er zijn binnenkort wel gesprekken om mogelijk hierbij aan te sluiten.

Een andere ontwikkeling is de prestatieladder sociaal.

Wat zijn de SROI doelstellingen voor 2012 en verder? Dit specifieke beleidsstuk heb ik (nog) niet gevonden.

Hier is geen apart beleidsstuk voor maar het is een onderdeel van het huidige inkoopbeleid.

In 2008 is er een B&W nota opgesteld waarin doelstellingen staan voor duurzaam inkopen⁸⁵. Hierin staat dat in 2015 door de Gemeente Almelo voor 100% duurzaam ingekocht moet worden. Is dit realistisch?

Uit eigen onderzoek is gebleken dat er nu al voor 91% duurzaam ingekocht wordt. De huidige bestekken van het Ingenieursbureau voldoen nu al aan deze 100%-eis, gerelateerd aan het toepassen van de minimumeisen uit de criteriadocumenten van AgentschapNL.

Waarom wordt soms nationaal of zelfs Europees aanbesteed terwijl volgens de drempelbedragen dit meervoudig onderhands mag?

Vaak heeft dit te maken met de totale grootte van een project. Een project bestaat vaak uit verschillende deelprojecten waarvan de (te verwachte) aanneemsom per deelproject wel onder de drempelbedragen ligt maar de totaliteit van het werk boven de drempelbedragen uitgaat. Uit zekerheid en om moeilijkheden achteraf te voorkomen wordt dan vaak op een hoger niveau aanbesteed.

Hanteert de Gemeente Almelo als gevolg van de aanbestedingswet ook het aanbesteden op EMVI? Wordt daar beleid op gemaakt of wordt de voorkeur gegeven aan laagste prijs?

De Gemeente Almelo volgt de aanbestedingswet. Er wordt voortaan aanbesteed op EMVI tenzij er goede argumenten zijn om op laagste prijs te gunnen.

Waar komen de drempelbedragen⁸⁶ voor aanbesteden vandaan? Is dit lokaal beleid of wetgeving?

De drempelbedragen volgen zoveel mogelijk de wet. Met ingang van 1 april 2013 is de gids proportionaliteit van toepassing.

Komt het inkoopbeleid overeen met de overige netwerkstadsteden en Twentse gemeentes?

In grote lijnen wel. De Twentse gemeentes zijn nu bezig om een nieuw gezamenlijk inkoopbeleid te maken.

Wat is uw mening over het toepassen van Past Performance⁸⁷ als EMVI-criteria. Dit zou aannemers stimuleren om meer kwaliteit te leveren omdat deze hogere kwaliteit bij een volgende aanbesteding voordeel oplevert.

Past Performance is alleen geschikt als selectiecriteria, dus bij (meervoudig) onderhandse aanbestedingen of bij aanbestedingen met voorselectie, hoewel dit juridisch al lastig kan zijn. Bij een openbare aanbesteding is het volgens de wet⁸⁸ alleen toegestaan om gunningscriteria toe te passen die betrekking hebben op de opdracht. Beoordelen op zaken die geen direct verband hebben met de opdracht is niet toegestaan.

Bedankt voor dit gesprek.

⁸⁵ B&W Nota Gemeente Almelo: Duurzaam inkopen (nr. 2008/8368) (2008)

⁸⁶ Inkoop en aanbestedingsbeleid Gemeente Almelo (2012)

⁸⁷ Past Performance: Een methode waarbij gekeken wordt naar hoe de aannemer eerdere werken uitgevoerd heeft.

⁸⁸ Hij doelt op de Aanbestedingswet artikel 2.90 lid 5

Interview 2:

Bureaucoördinator Ingenieursbureau Gemeente Almelo

Naam:	ing. L.H. (Bertus) Steenwelle
Functie:	Bureaucoördinator Ingenieursbureau
Afdeling:	Stadsbeheer, Team Openbare Ruimte, Ingenieursbureau
Datum gesprek:	18 maart 2013
Locatie gesprek:	Gemeentehuis, Gemeente Almelo
Onderwerp:	Aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI

Algemeen

De heer Steenwelle is eindverantwoordelijk voor het subteam Ingenieursbureau. Het team dat alle civieltechnische werken voorbereidt, aanbesteed en laat uitvoeren. Naast deze functie is hij ook tactisch inkoper (volgens het Almelse model van de inkooporganisatie) voor de afdeling Stadsbeheer. In deze rol is hij lid van het inkoopplatform waaraan alle andere tactische inkopers, de adviseur inkoop (gesprek 1) en de directeur bedrijfsvoering deelnemen. Tevens is hij inkoper voor het Ingenieursbureau. In deze rol is hij verantwoordelijk voor de aanbesteding van bestekken die door of in opdracht van het Ingenieursbureau voorbereid worden. Dhr. Steenwelle heeft de opleiding HTS Weg- en Waterbouw gedaan.

Wat is uw mening over het feit dat de wet verplicht om aan te besteden op EMVI?

Aanbesteden op EMVI is voor bepaalde projecten een geschikt middel maar men zou per werk moeten kunnen bepalen of het aanbesteden op EMVI voor een werk meerwaarde heeft. De wetgever slaat door om het voor elke aanbesteding verplicht te stellen. Het aanbesteden op EMVI conflicteert ook met een belangrijke doelstelling van de wet, namelijk het verminderen van de administratieve last bij een aanbesteding. Een EMVI-aanbesteding zorgt, in ieder geval bij RAW-bestekken, altijd voor een hogere administratieve last ten opzichte van gunnen op de laagste prijs, zowel voor de aanbesteder als inschrijver.

Hanteert de Gemeente Almelo als gevolg van de aanbestedingswet ook het aanbesteden op EMVI? Of heeft u de voorkeur voor laagste prijs? Wat is de voorkeur van het ingenieursbureau?

Werken volgens de wet, dus het aanbesteden op EMVI.

Hoe zou u de EMVI-criteria bepalen als ik dit onderzoek niet zou doen?

Dan zou ik een groep samenstellen die een aantal standaard criteria bedenkt en intern vastlegt. Ik ben hier nu ook al mee bezig omdat het aanbesteden op EMVI verplicht is vanaf 1 april en jij dan waarschijnlijk nog niet klaar bent met het onderzoek.

Wat zou u belangrijk vinden in EMVI-criteria?

Ze moeten in ieder geval relevant zijn voor het project

Op hoeveel criteria zou u willen beoordelen?

Een aantal, in ieder geval niet te veel.

Op welke onderdelen zou u graag willen oordelen?

Mogelijke onderwerpen die dhr. Steenwelle aandraagt zijn:

- Planning
- Duurzaamheid
- Maatschappelijke betrokkenheid
- SROI (Social Return of Investment)
- Technische aspecten (bv. hogere kwaliteit)
- Communicatie en/of overlast aan bewoners

Het Ingenieursbureau heeft wel werken aanbesteed met EMVI maar nog geen normale RAW-bestekken. In het verleden is het eenhedenbestek en het bestek voor het plaatsen van ondergrondse containers op EMVI aanbesteed. Dit waren 'open posten' bestekken. Welke werken zijn er nog meer op EMVI aanbesteed?

Een aantal jaren geleden is ook de bouw van een bergbezinkbassin (BBB) in de wijk Schelfhorst op EMVI aanbesteed. Dit was een 'design en construct'-werk. Criteria waren onder ander het zuiveringsrendement van het BBB en het aantal putdeksels naar het BBB. Dit omdat het de bedoeling was om een trapveld voor de jeugd

boven het BBB aan te leggen waarin je uiteraard zo min mogelijk putdeksels en andere obstakels wilt hebben.

Het huidige eenhedenbestek (=open posten RAW-bestek, bedoeld voor kleine werken in de gemeente) is een aantal jaar geleden aanbesteed met EMVI? Waar is toen op beoordeeld? Vond u dat dit voor dit bestek meerwaarde had?

Bij dit bestek zaten twee criteria, nl. het maken van een projectorganisatieplan en een duurzaamheidsplan. Voor dit bestek vonden wij het belangrijk hoe een aannemer van plan was dit project uit te voeren, omdat er op basis van dit bestek veel kleine werken uitgevoerd gingen worden. Dit ook voor maximaal 3 jaar. Eerst zijn de criteria beoordeeld, later is de inschrijfprijs bekend gemaakt. Resultaat hiervan was niet de laagste maar de één-na-laagste inschrijfprijs de economisch meest voordelige inschrijver was.

Nu worden, mits dit volgens de drempelbedragen of subsidies toegestaan is, de bestekken onderhands aanbesteed. Blijft het Ingenieursbureau dit zo doen, ook met de nieuwe aanbestedingswet?

Ja, we gaan op dezelfde manier door.

Met hoeveel aannemers? Nu worden er meestal zes uitgenodigd. Volgens de Gids Proportionaliteit⁸⁹ moeten bij onderhandse aanbestedingen tenminste drie en ten hoogste vijf inschrijvers uitgenodigd worden.

Voortaan nodigen we ca. vier of vijf aannemers uit.

Welke werken gaat het Ingenieursbureau de komende maanden aanbesteden?

- GOR Rietstraat (voor 1 april 2013, dus oude aanbestedingswet)
- Rembrandtlaan (voor 1 april 2013, dus oude aanbestedingswet)
- GOR Primulastraat + evt. afkoppelen
- Reconstructie Sluifersveldssingel
- Reconstructie fietspad Wierdensestraat
- Aanleg fietssnelweg Egbert Gorterstraat

Bedankt voor dit gesprek.

Naschrift:

De heer Steenwelle is in mei 2013 met vervroegd pensioen gegaan. Ten tijde van dit gesprek was dit nog niet bekend. Zijn functie is overgenomen door de heer Scholten.

⁸⁹ Gids Proportionaliteit, januari 2013, voorschrift 3.4 B

Interview 3:

Afdelingshoofd en aanbestedingadviseur

Stadsingenieurs Gemeente Enschede

Naam:	ir. J.P. (Jan-Paul) Boutkan, afdelingshoofd J. (Johan) Rikkerink, aanbestedingsadviseur
Organisatie:	Gemeente Enschede
Afdeling:	Stadsingenieurs
Datum gesprek:	26 maart 2013
Locatie gesprek:	Stadskantoor Enschede
Onderwerp:	aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI bij de gemeente Enschede

De afdeling Stadsingenieurs is het ingenieursbureau van de Gemeente Enschede. De heer Boutkan is afdelingshoofd van de afdeling Stadsingenieurs van de Gemeente Enschede. Hij is afgestudeerd aan Universiteit Twente. De heer Rikkerink is sr. adviseur aanbesteding van deze afdeling en heeft onder ander de leergang aanbestedingsrecht VUAmsterdam doorlopen

De Gemeente Enschede besteedt naar mijn mening regelmatig innovatief aan. Waar bij de Gemeente Almelo bijna alle werken meervoudig onderhands met een RAW-bestek aanbesteed worden kijkt de Gemeente Enschede veel meer naar welke contractvorm bij een bepaald werk past. Zodoende is de Gemeente Enschede de laatste jaren begonnen met meerder werken op EMVI aan te besteden. Ook RAW-bestekken heeft de Gemeente Enschede op EMVI aanbesteed. Voorwaarde voor het aanbesteden van (RAW-)bestekken op EMVI is wel dat het een meerwaarde heeft voor het project.

De heren hebben mijn plan van aanpak van dit afstudeerproject gelezen. De belangrijkste opmerking van de heer Boutkan is dat ik standaard EMVI-criteria wil opstellen. Hij geeft aan dat dit volgens de wet niet de bedoeling is om standaardcriteria en standaard beoordeling- en wegingsmethode toe te passen. De bedoeling van de wet is dat bij elk project gekeken dient te worden welke criteria

en welke beoordeling- en wegingsmethode hier het beste bij past. Als ik het woordje 'standaard' zou vervangen door bijvoorbeeld 'leidraad' dan is het wel toepasbaar.

In het gesprek hebben we een aantal projecten besproken die de Gemeente Enschede met EMVI aanbesteed heeft. Veel projecten hadden als basis een RAW bestek. De beoordeling- en wegingsmethode en de criteria zijn per project bepaald. Deze waren zeker niet standaard maar specifiek voor een project gekozen.

beoordelingsteam

Stadsingenieurs maakt altijd gebruik van een beoordelingsteam. Dit team wordt in een vroeg stadium van het project al samengesteld. Zij zijn medeverantwoordelijk voor het bepalen van de criteria en gewicht van deze criteria. Er wordt altijd gebruik gemaakt van een oneven aantal personen. Over het algemeen bestaat het beoordelingsteam uit vijf personen. De achtergrond van deze personen verschilt per project. Dit kunnen medewerkers van Stadsingenieurs zijn maar ook wijkbeheerders of andere deskundigen. Soms wordt in het beoordelingsteam ook gebruik gemaakt van externen, bijvoorbeeld een medewerker van een andere gemeente. Het opstellen van de criteria, het vaststellen van de waardering en het beoordelen kost veel tijd. Voor het samenstellen van de criteria zijn over het algemeen drie vergaderingen van het beoordelingsteam nodig. Dat een beoordelingsteamlid 16 tot 24 uur tijd nodig heeft per aanbesteding is niet ongewoon.

Stadsingenieurs laat aannemers anoniem inschrijven. Zelfs als de aannemers de documenten indienen zonder bedrijfskenmerken en in een uniform lettertype, lukt het sommige mensen aan de schrijfstijl te herkennen welke aannemer ze aan het beoordelen zijn. Leerpunt of zelfs een doel moet zijn zich bij de beoordeling niet proberen af te vragen welke aannemer beoordeeld wordt. Dit komt de objectiviteit ten goede.

methode Gunnen op Waarde

De methode Gunnen op Waarde wordt door Stadsingenieurs veel toegepast bij een aanbesteding. Dit is wel afhankelijk van het project.

In de CROW-methode Gunnen op Waarde wordt geadviseerd om bij uiteenlopende beoordelingen van een criterium door het beoordelingsteam het beoordelingsteam met elkaar in discussie te laten gaan waarom de beoordelingen zo verschillen. Stadsingenieurs doet dit ook alleen om fouten uit te sluiten. Uiteindelijk telt het gemiddelde cijfer berekend in de methode. Of een beoordelingsteam wel of niet met elkaar in discussie gaat over de inhoudelijke verschillen: Het resultaat is bijna hetzelfde, of een gemiddeld cijfer zonder discussie of een compromiscijfer met discussie. Ook beoordeelt ieder lid van het beoordelingsteam een criterium vanuit zijn eigen achtergrond. Bijvoorbeeld wat verkeerskundig een goede oplossing is kan civieltechnisch gezien een minder gewenste oplossing zijn. In methode Gunnen op Waarde wordt geadviseerd een aanbidding ongeldig te verklaren als een inschrijver op een criterium minder dan een 6,0 scoort. Stadsingenieurs doet dit niet en laat het cijfer dan in negatieve zin meetellen.

Interview 4: Projectleider Openbare Ruimte Gemeente Almelo

Naam:	ing. R. (Ruben) de Jong,
Functie:	projectleider Openbare Ruimte (civiel)
Organisatie:	Gemeente Almelo
Afdeling:	Stadsbeheer, Team Openbare Ruimte, Ingenieursbureau
Datum gesprek:	19 april 2013
Locatie gesprek:	Gemeentehuis, Gemeente Almelo
Onderwerp:	Aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI

De heer De Jong is projectleider Openbare Ruimte bij het Ingenieursbureau van de Gemeente Almelo. Een projectleider openbare ruimte bij de Gemeente Almelo is verantwoordelijk voor de discipline civiele techniek of cultuurtechniek. De heer De Jong is verantwoordelijk voor de discipline civiel. Zijn functie wordt ook wel projectleider civiele techniek genoemd.

Voor de Gemeente Almelo hebt u bij ingenieursbureau Tauw gewerkt. Hebt u daar bestekken aanbesteed met gunningscriterium EMVI?

Ja, ik heb in die tijd wel bestekken met gunningscriterium EMVI aanbesteed. De toegepaste EMVI-criteria waren onder ander:

- Planning
- Referentieprojecten
- Kwaliteit
- Ervaring met vergelijkbare werken

Deze criteria zijn allemaal subjectief. Ze zijn dan ook beoordeeld door 4 of 5 beoordelaars.

U was projectleider bij bestek 2012-06 'GOV 2012 Violierstraat fase 2'. Daarin kon de aannemer een bonus krijgen voor elke week dat hij eerder klaar was dan de opleverdatum. Hoe is dit verlopen?

Niet zo goed. De aannemer was wel eerder klaar. Maar door onvoorziene omstandigheden heeft het werk wel langer geduurd. Als opdrachtgever is het van belang dat het bestek klopt met de werkelijk anders gaat de aannemer elke afwijking vertalen in dat hij langer moet werken en dus zijn bonus misloopt. Als een aannemer bonussen of voordeel kan verdienen door sneller te werken moet het bestek goed in elkaar zitten en moet goed onderzoek gedaan zijn in de omgeving zodat er afwijkingen ten opzichte van het bestek optreden.

Welke EMVI-criteria zou u toepassen bij een werk?

Planning en bereikbaarheid.

Het bestek 2010-14 'Afkoppelen Turfkade bedrijventerrein' was een open-posten bestek maar is aanbesteed met gunningscriterium EMVI. Waarom is dit gunningscriterium toegepast.

Bij de aanbesteding van dit project was nog niet bekend welke werkzaamheden de aannemer precies moest gaan doen. Het betreft het afkoppelen van dak- en verhard oppervlak van bedrijven. Hieraan zit een intensief communicatietraject met de bedrijven wat voor een deel de aannemer moest doen.

Wat waren de EMVI-criteria?

Communicatie, samenstelling projectteam en ervaring. Dit moesten ze beschrijven in een plan van aanpak.

Het beoordeelings-team bestond uit de bureaucoördinator, de beleidsmedewerker riolering en ik. De uitvoering van het project is niet goed verlopen maar dit staat los van de aanbestedingsprocedure.

Bent u op dit moment werken aan het voorbereiden?

- Riolervervanging Primulastraat en Pijlkruidstraat

Bij dit werk moeten ook EMVI-criteria bepaald worden. Zelf denk ik aan planning als criterium te gebruiken.

Bedankt voor dit gesprek.

Interview 5: Aannemer NTP

Naam:	ing. F. (Ferry) Jansen,
Functie:	directeur
Organisatie:	NTP Groep BV
Datum gesprek:	29 april 2013, 9:00 – 10:15
Locatie gesprek:	kantoor NTP, Enschede
Onderwerp:	Aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI

De heer Jansen is directeur van vestiging Enschede van aannemersbedrijf NTP Groep. Hij heeft de opleiding HTS Weg- en Waterbouw gevolgd.

NTP schrijft regelmatig in op bestekken, ook RAW-bestekken, met als gunningscriterium de meeste voordelige inschrijving.

Hoe kijkt u, als aannemer, aan tegen het aanbesteden (van RAW-bestekken) op EMVI?

Voor een aantal werken heeft dit voordelen maar voor veel ook niet. Wel kost een EMVI-aanbesteding meer tijd om in te schrijven.

Dhr. Jansen geeft aan dat een opdrachtgever meer moet toetsen of de beloftes die gedaan zijn in het Plan van Aanpak, dat een aannemer opgesteld heeft bij EMVI-aanbestedingen, ook nagekomen worden. Bij het niet nakomen hiervan moeten dan ook boetes uitgedeeld worden. Dit om te garanderen dat een aannemer die als economisch meest voordelige inschrijver een werk gegund krijgt ook daadwerkelijk nakomt wat hij in zijn plan van aanpak beschreven heeft. Zijn ervaring is dat de controle van de in plan van aanpak beschreven plannen tijdens de uitvoering vaak onvoldoende getoetst worden.

In eerdere gesprekken heeft u wel eens verteld dat NTP is heel actief met het begrip Social Return. Hoe zit dat?

Ik ben ook bestuurslid van de stichting Infra-Werkt. Dit is een

samenwerkingsverband tussen SPG InfraVak⁹⁰, enkele gemeentes en aannemers in Overijssel en Gelderland om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam uit het uitkeringsbestand te krijgen.⁹¹ Met deze stichting wordt het voor de aannemer gemakkelijker om te voldoen aan de SROI-eisen te voldoen die in veel bestekken gesteld worden, namelijk het verplicht inzetten van werklozen tijdens een werk. Doel van deze stichting is dat iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt bij deze stichting in dienst komt en dat hij door verschillende aannemers in de regio ingezet kan worden met als doel een vast dienstverband bij een aannemer. NTP is koploper in de regio met de hoeveelheid leerlingen die zij aan het werk hebben. Van de ca. 90 leerlingen bij het SPG in deze regio heeft NTP er ca. 10 in aan het werk. NTP onderscheidt zich hierin ten opzichte van andere aannemers. Andere aannemers kunnen, als zij een werk met SROI-verplichting hebben, een beroep doen op de stichting Infra-Werkt.

Mijn conclusie: NTP onderscheidt zich ten opzichte van andere aannemers door actief met de SROI bezig te zijn. Dit zou een mooi EMVI-criterium kunnen zijn waarin bijvoorbeeld NTP zijn meerwaarde kan bewijzen. Andere aannemers kunnen echter ook gebruik maken van de mensen in deze stichting. Het initiatief van NTP is dus voor NTP niet direct een onderscheidende meerwaarde ten opzichte van andere aannemers.

Welke criteria zou u toepassen op het aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI?

Met name duurzaamheid, sociaal gebied en omgevingsmanagement. Omgevingsmanagement wordt door NTP ook gezien als het ontzorgen van de opdrachtgever. Met omgevingsmanagement wordt bedoeld hoe een aannemer omgaat met bewoners en bedrijven die hinder ondervinden van een werk dat NTP op dat moment uitvoert, met name bewoners en bedrijven die zich in een directe omgeving van een werk van NTP bevinden. NTP kan hier voor de opdrachtgever een meerwaarde in betekenen. Dhr. Jansen noemt hierbij een voorbeeldproject

dat NTP heeft uitgevoerd in Goor. Door bewoners goed te informeren, voor te lichten maar ook te ontzorgen (bijvoorbeeld door huisvuilcontainers van bewoners daar neer te zetten waar de vuilnisauto bij kan komen) zijn er in dat project geen klachten geweest van bewoners maar uitsluitend complimenten voor de goede uitvoering. Dit is een voorbeeld van goed omgevingsmanagement.

Schrijf u liever in op een aanbesteding met als gunningcriterium laagste prijs of EMVI?

Dit is afhankelijk van het werk. In het ene werk kan je als aannemer een bepaalde meerwaarde betekenen. In andere werken, waar meer handel in zit of onderdelen waarin NTP bepaalde financiële voordelen heeft ten opzichte van andere inschrijvers, dan liever op laagste prijs.

Omdat een EMVI-aanbesteding veel tijd kost voor een aannemer is dhr. Jansen van mening dat een aanbesteder dit eigenlijk alleen kan toepassen bij een onderhandse aanbesteding. Bij een openbare aanbesteding zijn er al vaak 10 tot 20 inschrijvers die allemaal veel tijd moeten steken in een plan. In het schrijven van een plan en andere zaken voor een EMVI-aanbesteding gaat voor een middelgroot werk (ca. € 500.000) al gauw 100 uur tijd zitten.

Bij een EMVI-aanbesteding probeert dhr. Jansen altijd te achterhalen wie de beoordelaar is zodat hij, vooral als hij de persoon kent, gericht een plan van aanpak kan schrijven. De opdrachtgever zou een limiet moeten stellen aan de grootte van een plan van aanpak. Maximaal tien pagina's vindt dhr. Jansen acceptabel.

Veel opdrachtgevers beoordelen het totaalplan en geven daar een score op. Dhr. Jansen is van mening dat de beoordelingen per onderdeel plaats zouden moeten vinden. Een onderdeel krijgt vaak een rapportcijfer, dhr. Jansen vindt het eerlijker als de plannen niet allemaal individueel beoordeeld worden maar dat deze, per onderdeel, vergeleken worden met de andere inschrijvers. Dus dat de plannen op volgorde gelegd worden en relatief ten opzichte van elkaar beoordeeld worden. (Het beste plan(onderdeel) krijgt de maximale score, het minste plan(onderdeel) de minimale score).

Bedankt voor dit gesprek.

⁹⁰ SPG InfraVak: Stichting, opgericht door aannemers met als doel om GWW-vakmensen op te leiden (www.infravak.nl) in de regio Overijssel en Gelderland.

⁹¹ Secundaire bron: website NTP:

<http://ntpgroep.nl/index.php/nl/nieuws/nieuws?Name=Value>

Interview 6:

Projectleider Openbare Ruimte Gemeente Almelo

Naam:	ing. R.H.G. Bokdam,
Functie:	senior projectleider Openbare Ruimte (civiel)
Organisatie:	Gemeente Almelo
Afdeling:	Stadsbeheer, Team Openbare Ruimte, Ingenieursbureau
Datum gesprek:	27 mei 2013
Locatie gesprek:	Gemeentehuis, Gemeente Almelo
Onderwerp:	Aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI

De heer Bokdam is senior projectleider Openbare Ruimte bij het Ingenieursbureau van de Gemeente Almelo. Een projectleider openbare ruimte bij de Gemeente Almelo is verantwoordelijk voor de discipline civiele techniek of cultuurtechniek. De heer Bokdam is verantwoordelijk voor de discipline civiel. Zijn functie wordt ook wel projectleider civiele techniek genoemd.

Welke werken bent u nu aan voorbereiden?

Ik ben bezig met de voorbereiding van de volgende projecten:

- Asfaltonderhoud Sluitersveldssingel
Vervangen van de asfaltdeklaag op de Sluitersveldssingel.
Uitvoering: Dit voorjaar.
- Herinrichting voormalig Palthe-terrein
Bouwrijp maken van een voormalig industrieterrein
Uitvoering: Nog onbekend
- Aanleg Burgemeester Schneidersingel
Aanleg van een nieuwe ontsluitingsweg tussen het centrum van Almelo en de rondweg (de singel).
Uitvoering: Najaar 2013
- Inrichting Hornbach-locatie

Terrein bouwrijp maken en aanleg omliggende infrastructuur ten behoeve van de bouw van een nieuwe bouwmarkt.

Uitvoering: Volgend jaar

Welke aspecten zijn belangrijk voor de uitvoering van het project 'asfaltonderhoud Sluitersveldssingel'?

In een deel van de Sluitersveldssingel moet de deklaag vervangen worden. Ook het naastliggende fietspad moet hersteld worden. Aan de onderlagen en de fundering hoeft niets te gebeuren.⁹²

Wat wel op het project van invloed is, is de belangrijkheid van de weg. Deze weg is de belangrijkste verbinding tussen Almelo en de achterliggende dorpen tussen Almelo en de Duitse grens. Een afsluiting van de weg geeft veel overlast, mede omdat de mogelijke omleidingsroutes veel extra rijtijd betekenen voor de weggebruikers. Tevens zit aan de weg een tankstation. Geluidsreductie is geen eis van de opdrachtgever. Belangrijke aspecten voor de uitvoering zijn dan ook fasering en uitvoeringsduur.

Fasering, uitvoeringsduur en omgevingsmanagement zijn dus belangrijke aspecten voor dit project. Dit zijn goede argumenten om dit project met gunningscriterium EMVI aan te besteden.

Dat klopt.

U hebt afgelopen jaren een aantal bouwrijp maak projecten uitgevoerd, zoals de aanleg van de nieuwe woonwijk Almelo NoordOost. Dit project is in een aantal deelfases bouwrijp gemaakt. Deze werken zijn aanbesteed met een RAW-bestek op gunningscriterium EMVI. Welke criteria zou u toepassen als deze werken op gunningscriterium EMVI aanbesteed zouden zijn? Of zou u ze toch met gunningscriterium laagste prijs aanbesteden?

Criteria waar ik aan denk zijn:

- Grondbalans
- Planning
- Fasering

⁹² Opmerking Van Hofwegen: Dit project is een voorbeeld van het, in deze scriptie beschreven, werktipe 'onderhoud weg'.

➤ Grondwateronttrekking

Een andere mogelijk is innovatief aanbesteden van het project. Als opdrachtgever kunnen we ook de eindsituatie aanbesteden, de woonrijpsituatie. De aannemer laten we dan bepalen wat hij aanlegt als bouwrijpsituatie. Hij wordt wel verantwoordelijk voor het onderhoud tussen de fase bouwrijp en woonrijp.

Dit lijkt een goede manier om bouw- en woonrijp maken aanbesteden. Wel zie ik een probleem. Het woonrijp maken is ook al aanbesteed maar soms weet men niet wanneer een plan woonrijp gemaakt kan worden. Een goed voorbeeld is Almelo NoordOost. In dit plan in de periode 2007-2010 vijf vakken bouwrijp gemaakt. Vanwege de stagnerende kavelverkoop zijn er nog geen straten in dit plan waarbij alle kavels bebouwd zijn. Het woonrijp maken is dan ook nog niet mogelijk. Het ziet er niet naar uit dat dit binnenkort gaat gebeuren.

Dat klopt. Voor deze wijk zou deze manier van aanbesteden, achteraf gezien, niet geschikt zijn.

Hebt u nog andere ideeën voor mogelijk EMVI-criteria?

Misschien is het een idee om het ondergrondse deel van een werk aan de markt over te laten.

Wat is uw mening over RAW en EMVI?

Ik zie er wel voordelen in. Ik verwacht dat het de opdrachtgever hiermee de aannemer kan prikkelen om bepaalde prestaties te leveren.

Bedankt voor dit gesprek.

Naschrift:

Het werk 'onderhoud Sluitersveldssingel' had een prima proefproject kunnen zijn voor het toepassen van de EMVI-criteria zoals in deze scriptie beschreven. Bij nader onderzoek van de bestaande asfaltconstructie bleek deze in een slechtere staat te zijn dan verwacht. Reconstructie van de gehele rijbaan bleek noodzakelijk. Het project wordt duurder dan verwacht en is daarom voorlopig uitgesteld.

Interview 7: Aannemer Timmerhuis Groep

Naam:	ing. H. (Henk) Lankamp
Functie:	commercieel directeur
Organisatie:	Timmerhuis Groep BV
Datum gesprek:	14 juni 2013
Locatie gesprek:	kantoor Timmerhuis Groep, Vriezenveen
Onderwerp:	Aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI

De heer Lankamp is commercieel directeur van de Timmerhuis Groep. De Timmerhuis Groep bestaat uit een zestal businessunits waaronder civieltechnisch aannemer Timmerhuis Weg & Waterbouw en civieltechnisch projectbureau Devri Infra. Vanuit deze twee bedrijfstakken heeft de heer Lankamp ervaring met RAW-bestekken en EMVI vanuit de opdrachtnemerskant maar ook vanuit de opdrachtgeverskant. Ik heb de firma Timmerhuis benaderd voor dit gesprek in hun rol als aannemer.

Hoe kijkt u als aannemer aan tegen het aanbesteden van RAW-bestekken met als gunningscriterium EMVI?

Mijn voorkeur gaat uit naar EMVI als gunningscriterium. Dit houdt de prijsvechters af en aannemers die ook kwaliteit willen leveren zijn hiermee in het voordeel.

Wel ben ik van mening dat het aanbesteden van een bestek op EMVI wel meerwaarde moeten hebben. Is dit niet het geval dan kan men beter op laagste prijs gunnen.

Criteria die meerwaarde kunnen geven bij een RAW-bestek zijn bijvoorbeeld bereikbaarheid, planning, omgevingsmanagement en fasering. Per bestek zouden er maximaal drie tot vier criteria moeten zijn.

SROI vindt ik niet geschikt als criterium. Als dit van toepassing moet zijn op een werk dan moet dit als eis gesteld worden. Ook moet er door de opdrachtgever kritisch gekeken worden naar het percentage. Nu wordt vaak 5% van de

aanneemsom verplicht gesteld terwijl er soms in een project veel inkoop of machinewerk zit en weinig arbeidsuren. De eis van 5% is dan moeilijk haalbaar.

Het aspect waarde (kwaliteit) moet wel voldoende gewicht hebben. Minimale verhouding waarde-prijs 20%-80% maar liever nog meer bv. 30%-70% of 40%-60%. Alleen dan heeft het zin om als aannemer energie te steken in een goed plan van aanpak. De opdrachtgever moet tijdens de uitvoering wel toetsen of de aannemer tijdens de uitvoering wel voldoet aan wat de aannemer in het plan van aanpak beschreven heeft. Voldoet de aannemer hier niet aan dan moet de opdrachtgever wel handhaven en boetes geven.

Heeft u een voorkeur voor openbare of meervoudig onderhandse aanbestedingen?

Timmerhuis vindt de relatie met de opdrachtgever belangrijk. Wij willen graag een duurzame relatie met de klant. Wij zijn geen prijsvechters maar willen goed werk leveren. Daarom nemen we graag onderhands werken aan. Tot een paar jaar geleden werd er openbaar scherper ingeschreven door de aannemers dan bij een onderhandse aanbesteding. Nu wordt er bij beide aanbestedingsvormen scherp ingeschreven.

Op welke criteria zou u als aannemer van meerwaarde kunnen zijn ten opzichte van andere aannemers?

Timmerhuis beschikt over een eigen ingenieursbureau (Devri). Dit bureau zit in hetzelfde gebouw. Wij kunnen daardoor als aannemer ook kijken vanuit de opdrachtgeverskant. Ook kunnen we zelf ontwerpen e.d. maken.

Wat is uw mening over de CO₂-Prestatieladder en andere certificaten?

De CO₂-Prestatieladder vind ik geen geschikt EMVI-criterium.

Ik heb de voorkeur voor een gunningsmethode waarbij van de inschrijfprijs een fictieve korting wordt afgetrokken en vervolgens een fictieve inschrijfsom bepaald wordt. De fictieve korting wordt bepaald door middel van rapportcijfers in het bereik 0 tot en met 10.

Dit is de methode die het CROW 'Gunnings op waarde' noemt. Het CROW adviseert om bij beoordelingen lager dan een 6 de inschrijving ongeldig te

verklaren. Andere organisaties, zoals stichting PIANOo, adviseren om dit niet te doen. Hoe kijkt u daar tegen aan?

Als een aannemer een beoordeling lager dan een 6 krijgt voldoet hij dus niet aan de minimale kwaliteitseisen. De inschrijving moet dan ook ongeldig verklaard worden.

Zijn er na 1 april 2013 al veel bestekken aanbesteed met als gunningscriterium EMVI?

Na 1 april is het rustiger geworden op de aanbestedingsmarkt. Voor 1 april waren er veel aanbestedingen. Je kon merken dat veel opdrachtgevers nog net onder de oude aanbestedingswet wilden aanbesteden. Sinds 1 april zijn er minder aanbestedingen.

Wat is het nu het meest voorkomende gunningscriterium?

Nog steeds wordt het grootste deel van de bestekken gegund op laagste prijs. Ik schat in dat nu zo'n 7 van de 10 bestekken als gunningscriterium de laagste prijs heeft.

Hoe kijkt u naar het beoordelingsteam?

Een beoordelingsteam moet uit minimaal vier personen bestaan. Zij moeten in consensus een beoordeling geven.

Bedankt voor dit gesprek.

Interview 8:

Ontwerper Gemeente Hengelo

Naam:	ing. B. van de Wiel
Functie:	ontwerper
Organisatie:	Gemeente Hengelo
Afdeling:	Wegen, Groen en Water
Datum gesprek:	10 juni 2013
Locatie gesprek:	Stadskantoor Hengelo (ov)
Onderwerp:	Aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI

De heer Van de Wiel is ontwerper bij de afdeling Wegen, Groen en Water (WGW) bij de Gemeente Hengelo. Hij heeft de opleiding HTS Civiele Techniek gedaan. De afdeling Wegen, Groen en Water is verantwoordelijk voor het ontwerp, aanbesteden en uitvoeren van civiel- en cultuurtechnische projecten in de Gemeente Hengelo. In de functie van ontwerper is dhr. Van de Wiel verantwoordelijk voor het ontwerp en besteksgereed maken van een werk. De functie ontwerper is te vergelijken met de functie van projectleider civiele techniek.

Hoeveel RAW-bestekken zijn de laatste jaren aanbesteed door WGW?

Tussen 2010 en 2013 zijn er ca. 55 RAW-bestekken aanbesteed en twee werken met een UAC-GC-contract. Van de 55 RAW-bestekken zijn 41 bestekken aanbesteed volgens de procedure meervoudig onderhands. 14 bestekken zijn aanbesteed volgens de nationaal openbare procedure.

Hoofdzakelijk waren dit reconstructies, bouw- en woonrijp maken van woonwijken en rioolverzwaringenprojecten (aanleg riolen met een diameter van 1800 en 2000 mm).

Zijn er voor 1 april 2013 RAW-bestekken met als gunningscriterium EMVI aanbesteed?

Bij de RAW-bestekken voor 2013 was het gunningscriterium bijna altijd 'laagste prijs'. In 2011 is er één bestek aanbesteed met als gunningscriterium EMVI. Dit was het project 'Herstructurering Veldwijk Zuid'. Als gunningscriterium voor EMVI werd

de aannemer gevraagd een BLCV (Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Communicatie en Veiligheid) – plan op te stellen. De verhouding waarde-prijs was 40%-60%. De wegingsmethode Gunnen op Waarde is hierbij gebruikt. Er zat duidelijk verschil in de plannen van de aannemers. Twee plannen waren goed, één plan voldoende en één plan minder goed⁹³. De uitvoering van EMVI-criteria tijdens het werk zijn niet verlopen zoals verwacht. De aannemer heeft zich niet aan zijn eigen plan gehouden. Omdat er in het bestek geen boetes stonden voor het niet voldoen aan de EMVI-criteria kon de opdrachtgever daar ook geen dwang op uitoefenen.

Zijn er na 1 april 2013 ook RAW-bestekken met als gunningscriterium EMVI aanbesteed?

Er is één werk aanbesteed maar dit is een UAV GC-contract. EMVI-criteria waren het ontwerp en SROI.

Zijn er nu RAW-bestekken in voorbereiding waarbij het gunningscriterium EMVI is?

Op dit moment is door een collega-ontwerper een bestek in voorbereiding. Gunningscriteria zijn het BLCV-plan (omgevingsmanagement), SROI, visie rol aannemer op de uitvoering en duurzaamheid.

Hoe moet de aannemer zijn duurzaamheid aantonen?

In het bestek wordt gevraagd aan de aannemer hoe hij denkt duurzaam te gaan werken. Dit is niet SMART⁹⁴ gemaakt, het blijft dan ook de vraag hoe de aannemer dit moet aantonen en hoe mijn collega dit gaat toetsen.

Welke wegingsmethode wordt er toegepast?

Gunnen op waarde, waarbij een onvoldoende beoordeling voor kwaliteit als onregelmatige inschrijving. Verhouding waarde-prijs is 60%-40%.

⁹³ De namen van de aannemers zijn bij mij bekend maar omdat hun naam niet relevant in dit onderzoek is heb ik deze weggelaten om hun belangen niet te schaden.

⁹⁴ Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden

Welke criteria waarop een aannemer zijn meerwaarde kan aantonen vindt u belangrijk?

- Vertrouwen creëren;
- Professionaliteit;
- Kwaliteit uitvoering borgen;
- Meer verantwoordelijkheid bij de aannemer;

Hoe gaat de Gemeente Hengelo om met de plicht bestekken op EMVI aan te besteden?

De Gemeente Hengelo gaat alle bestekken aanbesteden met als gunningscriterium EMVI.

Worden bij de Gemeente Hengelo de volgende, veel voorkomende criteria, zowel als EMVI- en/of selectiecriteria toegepast?

- **SROI**
Ja
- **Duurzaam inkopen**
Ja
- **CO₂-prestatieladder**
Nee

Bedankt voor dit gesprek.

Interview 9: Aannemer Reef Infra

Naam:	R.J.M. (Richard) Mensink, hoofduitvoerder ing. E. (Erwin) Meijberg, projectleider
Organisatie:	aannemer Reef Infra BV
Datum gesprek:	26 juni 2013
Locatie gesprek:	kantoor Reef Oldenzaal
Onderwerp:	Aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI

Voor een gesprek met aannemer Reef, onderdeel van de Strukton Civiel, heb ik de heer Mensink benaderd. Dhr. Mensink heeft de heer Meijberg bij het gesprek uitgenodigd. Reef voert veel projecten uit binnen de Gemeente Almelo. Tevens is Reef bestekhouder van het onderhoudsbestek van de Gemeente Almelo. De heer Mensink is voor alle projecten die Reef voor de Gemeente Almelo heeft uitgevoerd betrokken in de functie van hoofduitvoerder. Meijberg werkt als projectleider bij Reef en heeft veel ervaring met het aanbesteden op EMVI maar dan vooral in combinatie met andere contractvormen dan RAW.

Wat vindt u van het aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI, ziet u er als aannemer voordeel in?

Mensink: Ik ben zeker voorstander van het aanbesteden van RAW-bestekken met als gunningscriterium EMVI maar wel onder de voorwaarde dat het moet lonen. Het moet dus wel meerwaarde geven.

Ik verwacht dat deze ontwikkeling goed is voor de markt. Het zorgt er hopelijk voor dat de prijzen weer op een beter niveau komen en de markt beter wordt. Werken worden hopelijk dan weer aangenomen voor een marktconforme prijs, dit komt de kwaliteit ten goede. Er hoeft dan minder gestreden te worden om nog wat te verdienen en ook niet elke afwijking hoeft financiële consequenties te hebben. Dit komt de verhouding opdrachtgever/opdrachtnemer ten goede.

Er zijn opdrachtgevers die een kortere uitvoeringsduur als EMVI-criterium gebruiken. Over het algemeen heeft dit voor ons geen voorkeur. Als een project in een zeer korte tijd uitgevoerd moet worden, vraagt dit een hoge druk op de organisatie voor dat ene project. Iedereen is op dat moment zeer druk met dat project en daarna is de druk weer weg. Ook moet personeel van andere projecten afgehaald worden, het gaat dus ten koste van andere projecten. Sneller werken gaat vaak ook ten koste van kwaliteit. In de praktijk ken ik daar wel voorbeelden van.

Als een kortere uitvoeringsduur wel een EMVI-criterium moet zijn adviseer ik wel om een maximale kortere tijdsduur aan te geven in de aanbestedingsdocumenten zodat er geen onrealistische aanbiedingen gedaan worden..

Hebt u een voorkeur voor openbaar of onderhands aanbesteden?

Maakt ons niet zoveel uit. Bij EMVI liever onderhands, vanwege de hoge kosten van de aanbesteding. Wij vinden het redelijk om, met name bij een openbare aanbesteding, waarbij veel aannemers inschrijven, en waar ook een plan van aanpak gevraagd wordt, aan de inschrijvers een inschrijvingsvergoeding te geven. Om te voorkomen dat aannemers alleen inschrijven om een inschrijfvergoeding binnen te halen zou deze vergoeding in ieder geval alleen betaald moeten worden aan aannemers die als beoordeling minimaal een 6,0 hebben. Een voldoende beoordeling toont aan dat er in ieder geval serieus naar gekeken is. Een ander idee is de inschrijfvergoeding alleen te betalen aan de beste drie inschrijvers die het werk niet gegund krijgen. De aannemer die het werk gegund krijgt, krijgt in ieder geval niet de inschrijfvergoeding. Deze heeft immers het werk al aangenomen. Een ander argument voor het toekennen van een inschrijfvergoeding is dat de opdrachtgever wel van alle aannemers het plan van aanpak krijgt.

Op welke criteria kunt u, aannemer Reef, een meerwaarde zijn ten opzichte van andere aannemers?

Wij zijn een flexibel bedrijf. We kunnen bijna alles, ook omdat we onderdeel zijn van Strukton. We hebben veel ervaring met UAV-GC en zijn dus ook bekend met de 'zachte' kant van het uitvoeren van werken. We willen graag leren en we willen onszelf verbeteren. Bij afwijkingen in een project schrijven we vaak een afwijklingsrapport, ook als het om interne problemen gaat. Dit doen we om onszelf

te verbeteren en om de wil om te verbeteren aan de opdrachtgever te laten zien. Wij hechten veel waarde aan kwaliteitsborging.

Bij veel projecten doen we nu ook al zelf de communicatie met bewoners, bijvoorbeeld het verspreiden van informatiebrieven.

Wat is je mening over de CO₂-prestatieladder?

Deze kan wel toegepast worden bij een aanbesteding.

Dit criterium is natuurlijk wel altijd in uw voordeel. Reef bezit immers over trede 5, de maximale trede, dus bij EMVI-criteria heeft Reef altijd automatisch de maximale korting.

Wij hebben het certificaat vanuit het oogpunt van maatschappelijk ondernemen. Niet als doel om daar een maximale korting mee te krijgen. Wel is het prettig dat dit nu gewaardeerd wordt door de opdrachtgever.

Bij de methode Gunnen op Waarde geldt dat een beoordeling lager dan een 6 een ongeldige inschrijving is. Wat vindt u daarvan?

Terecht, een beoordeling lager dan een 6 betekent immers dat de aannemer niet voldoet aan de basiseis voor meerwaarde.

De opdrachtgever moet ook tijdens de uitvoering de EMVI-criteria blijven controleren en zo nodig boetes uitdelen als een aannemer zicht er niet aan houdt.

Wat is uw mening over het verplichten van SROI in de bestekken?

Het is nu de verkeerde tijd voor het verplichten van SROI. Het is nu al moeilijk om onze eigen mensen aan het werk te houden. We maken gebruik van de stichting InfraWerkt voor het verkrijgen van mensen voor SROI.

Reef is houder van het eenhedenbestek van de Gemeente Almelo. Een van de weinige RAW-bestekken⁹⁵ die de Gemeente Almelo aanbesteed heeft met als gunningscriterium EMVI. Werkt Reef door het toepassen van EMVI als gunningscriterium anders/beter dan als het op laagste prijs gegund was?

Jazeker. Eén EMVI-criterium was het werkproces. Wij hebben dat uitvoerig beschreven. Wij werken nu nog steeds volgens deze beschrijving. Wij zijn daar erg

⁹⁵ Dit is een 'open posten'-bestek.

tevreden over. De gemeente blijkt ook omdat het contract al 2 keer verlengd is⁹⁶.

Bedankt voor dit gesprek.

Interview 10: CROW

Naam:	ing. R.R. (Rob) Luiten
Functie:	consulent Aanbesteden & Contracteren
Organisatie:	CROW
Datum gesprek:	27 juni 2013
Locatie gesprek:	stadhuis Almelo
Onderwerp:	Aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI

De heer Luiten is consulent 'Aanbesteden en contracteren' bij het CROW. Bij vragen over aanbesteden is de heer Luiten het aanspreekpunt bij het CROW. Ook geeft hij cursussen over dit onderwerp.

Op uitnodiging van mij hebben wij, in het stadhuis van de Gemeente Almelo, gesproken over het aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI. Ik heb met hem mijn literatuuronderzoek en deze scriptie doorgenomen en besproken. Adviezen en opmerkingen van hem zijn verwerkt in deze scriptie. Een woordelijk verslag is daarom niet te maken van het gesprek.

⁹⁶ Het eenhedenbestek met open posten wordt voor de duur van één jaar aanbesteed. Daarna is er nog de mogelijkheid om, in gezamenlijk overleg, het contract twee keer voor een jaar te verlengen. Daarna moet het opnieuw aanbesteed worden.

bijlage 2 Overzicht aanbestede RAW-bestekken Gemeente Almelo

Bestek nr:	Omschrijving:	onderhoudsprogramma	type werk	aanbesteding *	type	gunnings criterium	VCA	ISO-9001	Groenkeur	CO2-Prestatieladder	Euro-norm	SROI + percentage	gefaseerd werken	referentiewerken	geluidsreducerend asfalt (red. factor)	groen	bijzonderheid
2013-02	Bouwrijp maken Rembrandthof		bouwrijp	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	nvt	-	
2013-01	IPR 2012 Rietstraat Zuid (gedeelte b.brstraat - spoor)	GOR														-	
2012-13	Ontwikkeling Stationsomgeving: herinrichting Stationsplein		herinrichting	eur-ob	RAW	la.prijs	ja	ja	ja	2	5	3%	ja	-	SMA	ja	
2012-12	Revitalisering Dollegoor: opwaarderen kade eerste insteekhaven		divers	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-		-	Hout in bestek
2012-11	Dimence Bouwrijp maken		bouwrijp	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	nvt	-	
2012-10	Reconstructie Kolthofsingel- gedeelte Turfkade-Plesmanweg, incl. Burgemeester Schneiderssingel Fase 1		reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	3%	ja	-	SMA	-	Relining in het werk
2012-09	IPV 2012 Havezathe / Buitenhof	GOV	reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	ja	-	-	3%	ja	-	SMA	-	
2012-08	Sanering Indiëterrein, i.c.m. rioolvervanging en rioolopbreken		reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2012-07	Revitalisering Dollegoor fase 1.2		herinrichting	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	3%	ja	-	SMA	-	
2012-06	GOV 2012 Violierstraat fase 2	GOV	reconstructie weg & riool	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	Bonus € 5.000,- per week voor eerder opleveren, boete voor te laat opleveren € 10.000,- per week
2012-05	IPR 2012 Bos- en Beekstraat	GOR	reconstructie weg & riool	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	nvt	-	
2012-04	Waagplein 2e fase		herinrichting	nat-ob	RAW	la.prijs	ja	ja	ja	-	5	3%	ja	ja	nvt	ja	
2012-03	Ontwikkeling Stationsomgeving: fietssnelweg		reconstructie weg	eur-ob	RAW	la.prijs	ja	ja	-	-	5	-	ja	ja	SMA	ja	Incl. cultuur-technische voorzieningen excl. plantwerk
2012-02	IPR 2012 Kerkelanden	GOR	reconstructie weg & riool	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	-	-	
2012-01	Reconstructie Aalderinkssingel en bijkomende werken		reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	3%	ja	-	SMA	-	
2011-08	Stationsomgeving_Ontwikkeling, Stationsstraat (parkeergarage)		reconstructie weg	nat-ob	RAW	la.prijs	ja	ja	ja	-	4	-	ja	ja	SMA	ja	
2011-07	Ombouw besturing en communicatie RTC		specifiek-riool	mv-oh	PvE	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2011-06	Weggeler Noord		bouwrijp	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	nvt	-	

Bestek nr:	Omschrijving:	onderhoudsprogramma	type werk	aanbesteding *	type	gunnings criterium	VCA	ISO-9001	Groenkeur	CO2-Prestatieladder	Euro-norm	SROI + percentage	gefaseerd werken	referentiewerken	geluidsreducerend asfalt (red. factor)	groen	bijzonderheid
2011-05	GOR 2011 Troelstralaan/Thorbeckelaan	GOR	reconstructie weg & riool	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	3%	ja	-	SMA	-	
2011-04	Afkoppelen Bedrijventerrein Turfkade Fase 2		afkoppelen terrein	mv-oh	RAW open posten	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-		-	Bonus € 2.500,- per week voor eerder opleveren
2011-03	GOV 2011 Aadorpweg	GOV	reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	4	-	
2011-02	GOR Valeriusstraat-Hofjes	GOR	reconstructie weg & riool	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	
2011-01	GOV 2011 Violierstraat	GOV	reconstructie weg & riool	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	
2010-23	GOR 2010 Bornebroeksestraat - Brouwerijstraat	GOR	reconstructie riool & weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	gestanddoening 120 dagen
2010-22	GOV 2010 Reigerstraat en omgeving	GOV	reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	n.v.t.	-	alleen elementen-verharding
2010-21	Onderhoud drukriolering		onderhoud riool	onbekend	niet-RAW	onbekend										-	Bestek is niet gearcheveerd.
2010-20	Bedrijvenpark Twente Noord; bouwrijp fase 2		riolering en waterbouwkundige werken	onbekend	RAW	onbekend	-	-	-	-	-	-	-	-	n.v.t.	-	Deel 0 is om onduidelijke redenen niet ingevuld.
2010-19	GOR 2010 Laan van Kortrijk		reconstructie riool & weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	n.v.t.	-	
2010-18	Aanleg watergangen, duiker en groeninrichting Almelo NoordOost		grondwerk, riool en waterbouwkundig	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	nvt	-	cultuurtechnisch grondwerk
2010-17	GOR 2010: Willem van Konijnenburgstraat - Jan Tooropstraat		reconstructie riool & weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	nvt	-	
2010-16	Revitalisering Dollegoor		reconstructie riool & weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	+ hoog stabiel asfalt
2010-15	H.R. Holstlaan - stadsentree		grondwerk tbv plant bomen	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	-	-	
2010-14	Afkoppelen Turfkade bedrijventerrein		afkoppelen	mv-oh	RAW open posten	EMVI	-	-	-	-	-	-	ja	-	-	-	Bonus € 2.500,- per week voor eerder opleveren
2010-11	GOV 2010, Weezebeeksingel	GOV	reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	SMA	-	
2010-10	Reconstructie Sluiterveldssingel		reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	
2010-09	Reconstructie Ootmarsumsestraat		reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	4	-	
2010-08	Reiniging mechanische riolering		onderhoud riool	onbekend	niet-RAW	onbekend										-	Bestek is niet gearcheveerd.
2010-06	Ondergrondse Verzamelcontainers bij hoogbouw		overige	mv-oh	RAW open posten	EMVI	-	-	-	-	3	-	-	-	n.v.t.	-	
2010-05	Grondwerkbesteding 2010		eenhedenbestek	mv-oh	RAW open posten	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	n.v.t.	-	
2010-04	WAV: Aanleg fietspad Burgemeester Raveslootsingel		aanleg fietspad	ev-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	

Bestek nr:	Omschrijving:	onderhoudsprogramma	type werk	aanbesteding *	type	gunningscriterium	VCA	ISO-9001	Groenkeur	CO2-Prestatieladder	Euro-norm	SROI + percentage	gefaseerd werken	referentiewerken	geluidsreducerend asfalt (red. factor)	groen	bijzonderheid
2010-03	GOV 2010, Havezathe	GOV	onderhoud weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	geen onderlagen
2010-02	IISPA: Openbare Ruimte		aanleg weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	ja	-	-	-	-	ja	-	-	-	
2010-01	GOR 2010: Elsboerlaan	GOR	reconstructie riool & weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	
2009-17	Waterhuishouding Kerkelanden fase 1		waterbouwkundige werken + reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	BRL SIKB 7000
2009-16	WAV: Herinrichting Ambtstraat		reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	-	-	
2009-15	GOR 2009 - Rijn-, Maas-, Waal-, Ganzediepstraat	GOR	reconstructie riool & weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	-	-	
2009-14	Rembrandtlaan - Windmolenbroeksweg		groot onderhoud weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	
2009-13	WAV: Herinrichting Anjelierstraat		reconstructie weg	ev-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	-	-	
2009-11	GOV 2009: Van Rechteren Limpurgsingel (Stins-Gemeentegrens)	GOV	groot onderhoud weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	SMA	-	
2009-10	GOR 2009: Herinrichting Mooie Vrouwenweg	GOR	reconstructie weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2009-07	Twentepoort West, uitbreiden retentie		grondwerk en aanleg fietspad	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2009-06	Bestek voor uitvoering bestratingen, asfaltverhardingen en riolering.		eenhedenbestek	mv-oh	RAW open posten	EMVI	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	
2009-05	GOR 2009: Hanzelaan	GOR	reconstructie riool & weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	SMA	-	
2009-03	GOV 2009: Verdilaan en Schubertstraat	GOV	groot onderhoud weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	SMA	-	
2009-02	BRM Almelo NoordOost vak 14 Bakhuijs Roozeboomlaan		bouwrijp	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2009-01	GOR 2009: Zuilen-, Wicken- en Walenburg	GOR	reconstructie riool & weg	mv-oh	RAW	la.prijs	-	-	-	-	-	-	ja	-	-	-	

onderhoudsprogramma:

GOV: Groot Onderhoud Verharding
GOR: Groot Onderhoud Riool

aanbesteding:

mv-oh: Meervoudig Onderhands
ev-oh: Enkelvoudig Onderhands

gunningscriterium:

la.prijs: Laagste Prijs
EMVI: Economisch Meest Voordelige Inschrijving

bijlage 3 Analyse wegingssystematiek bestek XL Park 12 (voor aanbesteding)

Analyse EMVI-wegingssystematiek van aan te besteden werk

Bestek: Gemeente Almelo, XL Park 12, dienstjaar 2013

Door: Arjen van Hofwegen, 28 mei 2013

Gegevens:

Procedure: Nationaal openbaar
Bestek: RAW-bestek, gunningscriterium EMVI
Datum aanbesteding: 13 juni 2013

EMVI Criteria:

Criterium 1: Eerder opleveren

Fictieve korting voor eerder opleveren van € 1.000,- per dag.

Criterium 2: CO₂-Prestatieladder

Trede	Fictieve korting
geen	0%
1	1%
2	2%
3	4%
4	7%
5	10%

Uitgangspunten van deze analyse:

- Raming gehele werk: € 1.350.000
- Bestek en bijbehorende documenten zoals deze op Negometrix staan (d.d. 21 mei 2013)
- Nog geen nota van inlichtingen gemaakt

Opmerkingen

Percentage fictieve korting

De korting bij eerder opleveren bedraagt € 1.000,- per werkdag met een maximum van 60 dagen. Maximale korting is € 60.000,-. Bij een aanneemsom van € 1.350.000,- is dit 4,4%. De maximale fictieve korting voor de CO₂-Prestatieladder is 10%. Totaal maximale fictieve korting is 14,4%. Dit past binnen het inkoopbeleid van de Gemeente Almelo.⁹⁷ Het CROW adviseert in publicatie 253 'Gunnen op waarde' een prijs/kwaliteit verhouding tussen de 40%-60% en 60%-40%, het moet in ieder geval een substantieel deel van het totaal zijn. Het percentage 14,4% is dit zeker niet. Het voldoet dus niet aan de richtlijnen.

Het CROW adviseert in deze publicatie om, als het waardecomponent kleiner is dan 40%, het bestek op laagste prijs te gunnen.

Korting CO₂-Prestatieladder

Het grootste deel van de aannemers is momenteel in het bezit van een CO₂-Prestatieladder certificaat. De aannemers die zich tot nu toe hebben aangemeld (stand 21-5-2013) zijn bijna allemaal in het bezit van dit certificaat. Deze aannemers hebben vaak trede 3 of 5, soms 4. Iedereen krijgt dus minimaal 4% korting. De maximale te behalen meerwaarde voor een aannemer t.o.v. andere aannemers is dan nog maar 6%. Het waarschijnlijke onderscheidende vermogen op dit criterium is dus 6% van de aanneemsom.

Relatieve beoordeling

In dit bestek staan twee criteria. Bij één criterium krijgt een aannemer een absolute korting, bij het andere criterium een relatieve korting. Dit wordt in de literatuur ten strengste afgeraden want het kan een niet-gewenste uitslag geven. In de literatuur zijn een aantal voorbeelden bekend waarbij dit een raar effect op de uitslag van de aanbesteding geeft. Ik heb het uitgerekend met deze aanbesteding en de kans op een vreemde uitslag is klein maar wel aanwezig.

⁹⁷ Inkoopbeleid gemeente Almelo: waarde max. 40% (prijs minimaal 60%)

Voorbeeld:

in-schrijver	inschrijf-prijs	eerder opleveren		sub evaluatie-prijs	CO2-prestatie-ladder		evaluatie-prijs
		dagen	korting		%	korting	
A	€ 1.311.000	60	€ 60.000	€ 1.251.000	10%	€ 131.100	€ 1.119.900
B	€ 1.280.000	30	€ 30.000	€ 1.250.000	10%	€ 128.000	€ 1.122.000

Aannemer B heeft een lagere inschrijfsom dan aannemer A. Als op laagste prijs gegund zou worden zou aannemer B het werk gegund krijgen. Wel doet aannemer B er 30 dagen langer over, dus minder korting dan aannemer A. Na aftrek van

Voorbeeld:

rang	Inschrijver	aanneemsom	verschil	CO2-Prestatieladder			Eerder opleveren		totale fictieve korting	evaluatieprijs
				trede	korting	korting	dagen	Korting		
1	A	€ 1.350.000	--	0	0%	€ 0	60	€ 60.000	€ 60.000	€ 1.290.000
2	B	€ 1.499.999	€ 149.999	5	10%	€ 150.000	60	€ 60.000	€ 210.000	€ 1.289.999

Verwachtingen

- 1) Het toepassen van deze criteria zal niet tot grote veranderingen leiden in het eindresultaat van de aanbesteding. Er is een grote kans dat de aannemer met de laagste inschrijfsom ook daadwerkelijk het bestek aanneemt en anders zal dit de 2^e of 3^e aannemer zijn.
- 2) Er is een kans dat veel aannemers met 60 dagen eerder opleveren inschrijven maar dat ze zich in de uitvoering niet aan deze termijn (kunnen) houden en dat ze de te verkrijgen boete door te laat opleveren meecalculeren. De boete is namelijk een niet substantieel bedrag van de aanneemsom (bv. 30 dagen te laat * € 1.500,- is € 45.000,- boete op een aanneemsom van € 1.350.000,- is 3% van de aanneemsom maar de aannemer heeft dan wel het werk gemaakt.

kortingen voor het eerder opleveren heeft aannemer B nog steeds een betere inschrijving gedaan.

Beide aannemers hebben trede 5 van de CO2-Prestatieladder, dus 10% korting. Aannemer A heeft een hogere inschrijfprijs, hij krijgt dus meer korting dan aannemer B. Omdat aannemer A voor dezelfde inzet (trede 5) meer absolute korting krijgt dan aannemer B is zijn fictieve aanneemsom lager geworden dan aannemer B en dus krijgt aannemer A het werk gegund.

Waardering voor CO2-Prestatieladder

Voor het in het bezit hebben van een certificaat CO2-Prestatieladder niveau 5 wordt 10% fictieve korting gegeven. Bij een aanneemsom van € 1.350.000 is dit certificaat ruim €149.999 waard. Is dit het waard?

- 3) Als opdrachtgever moet je alles perfect voor elkaar hebben zodat de aannemer de opdrachtgever niet de schuld kan geven van het later opleveren.⁹⁸
- 4) Als het probleem met de relatieve korting in werkelijkheid optreedt ben ik benieuwd wat de gepasseerde aannemer gaat doen.

⁹⁸ De heer De Jong geeft dit ook aan het interview. Zie 0, gespreksverslag 4.

bijlage 4 Analyse aanbesteding bestek XL-Park 12

Op 13 juni 2013 is de openbare aanbesteding geweest van bestek XL-Park vak 12. De aanbestedingprocedure is digitaal uitgevoerd met behulp van de aanbestedingstool Negometrix.

De volgende inschrijvers hebben ingeschreven met de volgende inschrijfprijs en criteria:

Inschrijver	Prijs		CO2-prestatieladder			Eerder opleveren		Resultaat		
	Inschrijfsom	rang	trede	%	fictieve korting	dagen	fictieve korting	Totaal fictieve korting	evaluatieprijs	rang
A	€ 1.019.000	1	4	7%	€ 71.330	45	€ 45.000	€ 116.330	€ 902.670	1
B	€ 1.074.000	2	3	4%	€ 42.960	60	€ 60.000	€ 102.960	€ 971.040	2
C	€ 1.179.000	3	5	10%	€ 117.900	60	€ 60.000	€ 177.900	€ 1.001.100	3
D	€ 1.205.000	4	0	0%	-	41	€ 41.000	€ 41.000	€ 1.164.000	4
E	€ 1.568.000	5	5	10%	€ 156.800	20	€ 20.000	€ 176.800	€ 1.391.200	5

De werkelijke naam van de inschrijver is in het kader van dit onderzoek niet relevant. Om hun belangen niet te schaden heb ik de namen van de inschrijvers geanonimiseerd naar inschrijver A tot en met E. Deze volgorde is, om het overzichtelijk te houden, bepaald door de inschrijfsommen te sorteren op volgorde van laag naar hoog.

Van aannemer D is in de aanbesteding de inschrijving ongeldig verklaard omdat deze aannemer geen inschrijfbiljet heeft geüpload. Dit is een procedurele fout. De documenten die van belang zijn voor het bepalen van de EMVI heeft deze aannemer wel ingeleverd. Ik kan dus zijn inschrijving wel meenemen in deze analyse.

Aantal inschrijvers

Bij deze aanbesteding hebben slechts vijf aannemers ingeschreven. Voor een openbare aanbesteding is dit weinig. Waarom andere aannemers zich niet

ingeschreven hebben heb ik niet onderzocht, dit valt buiten het kader van het onderzoek. Het werk is niet bijzonder specialistisch. Technisch gezien is het wat ingewikkelder omdat er ook pompgemalen geplaatst moeten worden. Aan de EMVI-criteria kan het niet liggen. De fictieve korting voor eerder opleveren hoeft niet doorslaggevend te zijn in het aanbestedingsresultaat. Nagenoeg alle aannemers in de regio hebben een CO₂-prestatieladder certificaat. Dit is ook geen beperkende factor.

Toepassen van EMVI

Het toepassen van EMVI-criteria heeft geen invloed gehad in de uitslag van de aanbesteding. De volgorde van aannemers, gesorteerd op inschrijfsom, is het zelfde als de volgorde van aannemers, gesorteerd op de evaluatieprijs. EMVI heeft bij deze aanbesteding geen zichtbare meerwaarde opgeleverd.

Aangezien er een absoluut en een relatief criterium in deze aanbesteding is, is de verhouding waarde-prijs van te voren niet te bepalen. Deze verhouding is dus bepaald door de aannemers⁹⁹. De gemiddelde maximaal te behalen maximale fictieve korting voor waarde was 15,1%. Gelet op de verschillen in

⁹⁹ Zie ook de literatuurstudie

aanneemsommen is dit duidelijk te weinig om onderscheidend vermogen te creëren tussen de inschrijvers. Verwachting 1 van mij is waarheid gebleken.

Toegepaste criteria

De criteria in deze aanbesteding zijn, mijns inziens, een beetje zwak. Is de doorlooptijd van dit werk zo belangrijk dat het eerder opleveren met 60 dagen een fictieve korting van € 60.000 rechtvaardigt? Dit werk veroorzaakt weinig hinder en lijkt dus niet relevant te zijn. Aannemer E heeft voor de CO₂-prestatieladder een fictieve korting gekregen van € 156.800. Dit is veel geld voor CO₂-reductie! Is CO₂-reductie zo belangrijk voor een opdrachtgever?

Ik heb dit commentaar besproken met de verantwoordelijk projectleider en besteksschrijver van dit werk. Omdat dit het eerste RAW-bestek met EMVI binnen de Gemeente Almelo is zien zij deze aanbesteding ook als een proefproject.

Criterium eerder opleveren

Als aannemer A 60 dagen eerder wil opleveren of als hij 0 dagen eerder opgeleverd had: In beide gevallen was hij de EMVI geweest. Dit criterium zorgt dus niet direct voor onderscheidend vermogen. Alleen als aannemers B of C 0 dagen eerder opleveren had ingevuld dan waren deze twee aannemers van positie verwisseld.

Als de fictieve korting voor eerder opleveren hoger was geweest had dit wel verschil gemaakt in de uitslag. De aannemers kregen per dag eerder opleveren € 1.000 fictieve korting. Als de fictieve korting € 1.300 per dag was geweest dan was aannemer B de EMVI. Als de fictieve korting hoger geweest was, was er in dit geval wel onderscheidend vermogen geweest. De maximaal te behalen fictieve korting voor waarde was dan 17,7%. De aanbesteder was dus op de goede weg om onderscheidend vermogen te creëren maar heeft dit te laag ingezet.

criterium CO₂-prestatieladder

Ik had verwacht dat er geen aannemers zouden inschrijven zonder een CO₂-prestatieladdercertificaat. Dit is wel gebeurd. Aannemer D is niet in het bezit van dit certificaat en kreeg dus 0% fictieve korting. Het maximaal onderscheid vermogen was 10% en geen 6% zoals verwacht. Dat dit onderscheidend vermogen 10% blijft zal echter een kwestie van tijd zijn. Bijna alle aannemers zijn zich aan het oriënteren op een hogere trede van de ladder. Ze hebben immers daar nu ook voordeel van bij de aanbestedingen.

Als aannemer A geen CO₂-prestatieladdercertificaat had gehad was aannemer B EMVI. Ook als aannemer B trede 5 had gehad van was aannemer B EMVI. Dit criterium heeft dus wel onderscheidend vermogen maar was op deze aanbesteding niet van invloed.

Verwachtingen

Verwachting 1 is uitgekomen. De laagste inschrijver is ook de economisch meest voordelige inschrijver. Verwachting 2 zullen we pas weten na oplevering van het werk. Hier kan ik nu nog niets over zeggen. Verwachting 3 is vooral een waarschuwing. Verwachting 4 is niet gebeurd. Ik heb de inschrijvingen hierop nagerekend. Bij deze aanbesteding was de kans dat dit zou gebeuren ook klein.

Conclusie

Eindconclusie uit deze aanbesteding is dat de meerwaarde criteria meer gewicht moeten hebben willen ze ook onderscheidend vermogen leveren. Een percentage voor waarde van toch wel minimaal 20% is noodzakelijk.

Deze aanbesteding wordt door de Gemeente Almelo ook gezien als een eerste proefproject voor het aanbesteden van RAW-bestekken op EMVI. In deze zin is het een geslaagd proefproject.

bijlage 5 Overzicht criteriagroepen

aanbestedingswet	inkoopbeleid Almelo	Gemeente Enschede	eigen onderzoek	totaal
➤ Kwaliteit ➤ Prijs ➤ Technische waarde ➤ Esthetische en functionele kenmerken ➤ Milieukenmerken ➤ Gebruikskosten ➤ Rentabiliteit ➤ Klantenservice en technische bijstand ➤ Datum van levering ➤ Termijn voor de levering of uitvoering	➤ Prijs ➤ Uitvoering ➤ Projectmanagement ➤ Levertijd of planning ➤ Plan van aanpak ➤ Kwaliteit ➤ Competenties, bekwaamheden ➤ Milieukenmerken ➤ Gebruikskosten ➤ Levensduurkosten ➤ Rentabiliteit ➤ Klantenservice ➤ Duurzaamheid ➤ Sociale factoren ➤ Esthetische en functionele kenmerken ➤ Presentatie ➤ Risicomanagement ➤ Overlast omgeving ➤ Waardering verleden	➤ Publieksgerichtheid/communicatie ➤ Innovatie ➤ SROI (aanvulling op minimum eis) ➤ Duurzaamheid ➤ Beheersing van de uitvoering van het werk (projectbeheersing)	➤ Communicatie ➤ Omgevingsmanagement ➤ Fasering (goed faseringsplan) ➤ Inschakelen van lokale bedrijven ➤ Kwaliteitscertificaten	➤ Kwaliteit ➤ Prijs ➤ Technische waarde ➤ Esthetische en functionele kenmerken ➤ Milieukenmerken, duurzaamheid ➤ Gebruikskosten ➤ Rentabiliteit ➤ Klantenservice en technische bijstand ➤ Datum van levering ➤ Termijn voor de levering of uitvoering ➤ Uitvoering ➤ Projectmanagement ➤ Plan van aanpak ➤ Competenties, bekwaamheden ➤ Levensduurkosten ➤ Sociale factoren SROI (aanvulling op minimum eis) ➤ Presentatie ➤ Risicomanagement ➤ Overlast omgeving ➤ Waardering verleden ➤ Publieksgerichtheid ➤ Innovatie ➤ Duurzaamheid ➤ Beheersing van de uitvoering van het werk (projectbeheersing) ➤ Communicatie ➤ Omgevingsmanagement ➤ Fasering (goed faseringsplan) ➤ Inschakelen van lokale bedrijven ➤ Kwaliteitscertificaten

bijlage 6 Bestekken met gunningscriterium EMVI

In juli 2013 heb ik onderzoek (niet-representatief) gedaan naar welke EMVI-criteria er nu toegepast worden in Nederland. Dit heb ik gedaan door de publicatiewebsites¹⁰⁰ voor aanbestedingen te raadplegen. Omdat uitsluitend openbare aanbestedingen vrij te raadplegen zijn heeft dit overzicht alleen betrekking op openbare aanbestedingen. Ik heb maar enkele RAW-bestekken gevonden die als gunningscriterium EMVI hebben. Vaak wordt er toch op laagste prijs gegund. Ook is het lage aantal te verklaren omdat uitsluitend openbare aanbestedingen vrij te raadplegen zijn en gemeentes besteden vaak meervoudig onderhands aan.¹⁰¹ De bestekken die vrij te raadplegen zijn betreffen een beperkt deel van alle gepubliceerde bestekken.

De door mij geraadpleegde RAW-bestekken met als gunningscriterium EMVI zijn (opdrachtgever, publicatiedam, besteksnummer, bestekstitel):

- Gemeente Amsterdam, 13 juni 2013, OGA 2013-01, 'Wegenwerk en bijkomende werkzaamheden Oostelijke Ontsluiting IJburg 2e fase in de gemeente Amsterdam en Diemen.'
- Gemeente Enschede, 13 juni 2013, bestek 4077, 'Van Diemenstraat rioolvervangning en herinrichting van het deel tussen de Padangstraat en de Van den Boschstraat in de Gemeente Enschede.'
- Gemeente Enschede, 18 juni 2013, bestek 4097, 'Het uitvoeren van grond, egalisatie-, funderings-, riolerings-, bestratings- en bijkomende werken voor: DORPSHART BOEKELO Herinrichting Beckumerstraat, het gedeelte tussen de Diamantstraat en de spoorwegovergang Boekelosestraat in de Gemeente Enschede.'
- Gemeente Smalingerland, 5 juli 2013, Bestek 9-2013, 'Woonrijpmaken Raadhuisplein Drachten'.

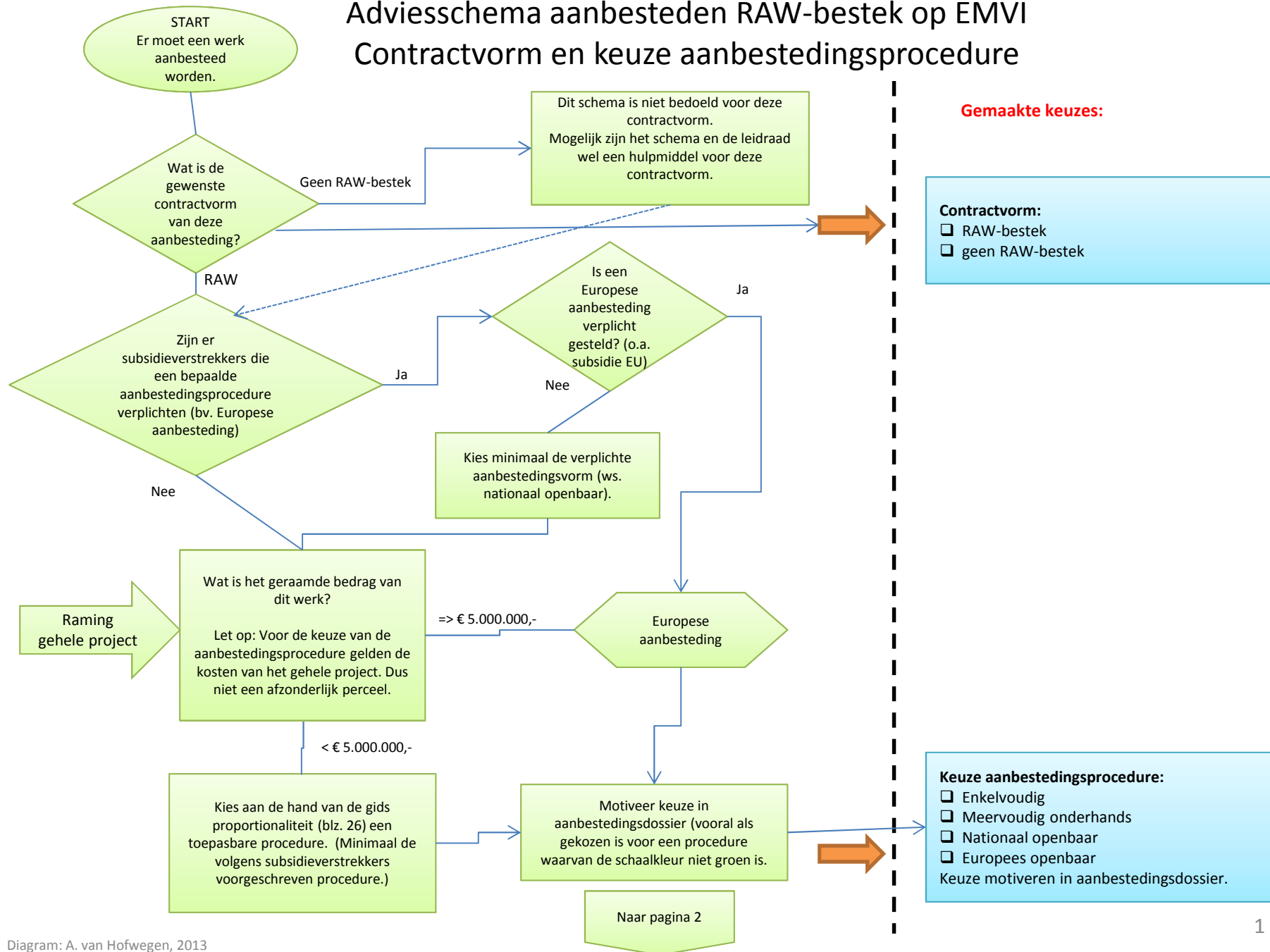
¹⁰⁰ www.tenderned.nl, aanbestedingskalender.nl

¹⁰¹ Zie aanbestedingsvorm gemeente Almelo (paragraaf 3.1.1) en interview gemeente Hengelo (Bijlage 1 'Gespreksverslagen').

bijlage 7 Processchema aanbesteden RAW-bestekken

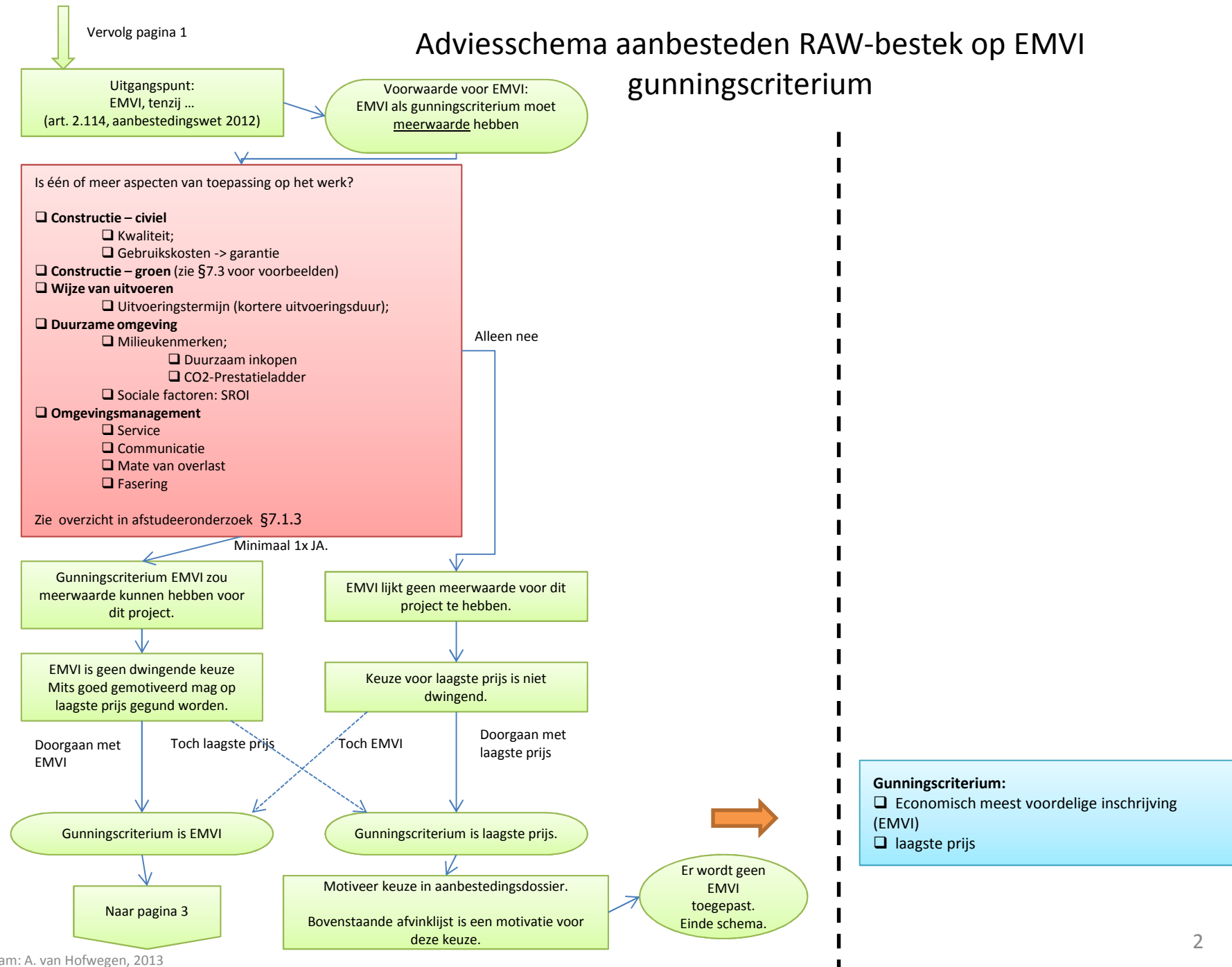
Adviesschema aanbesteden RAW-bestek op EMVI

Contractvorm en keuze aanbestedingsprocedure

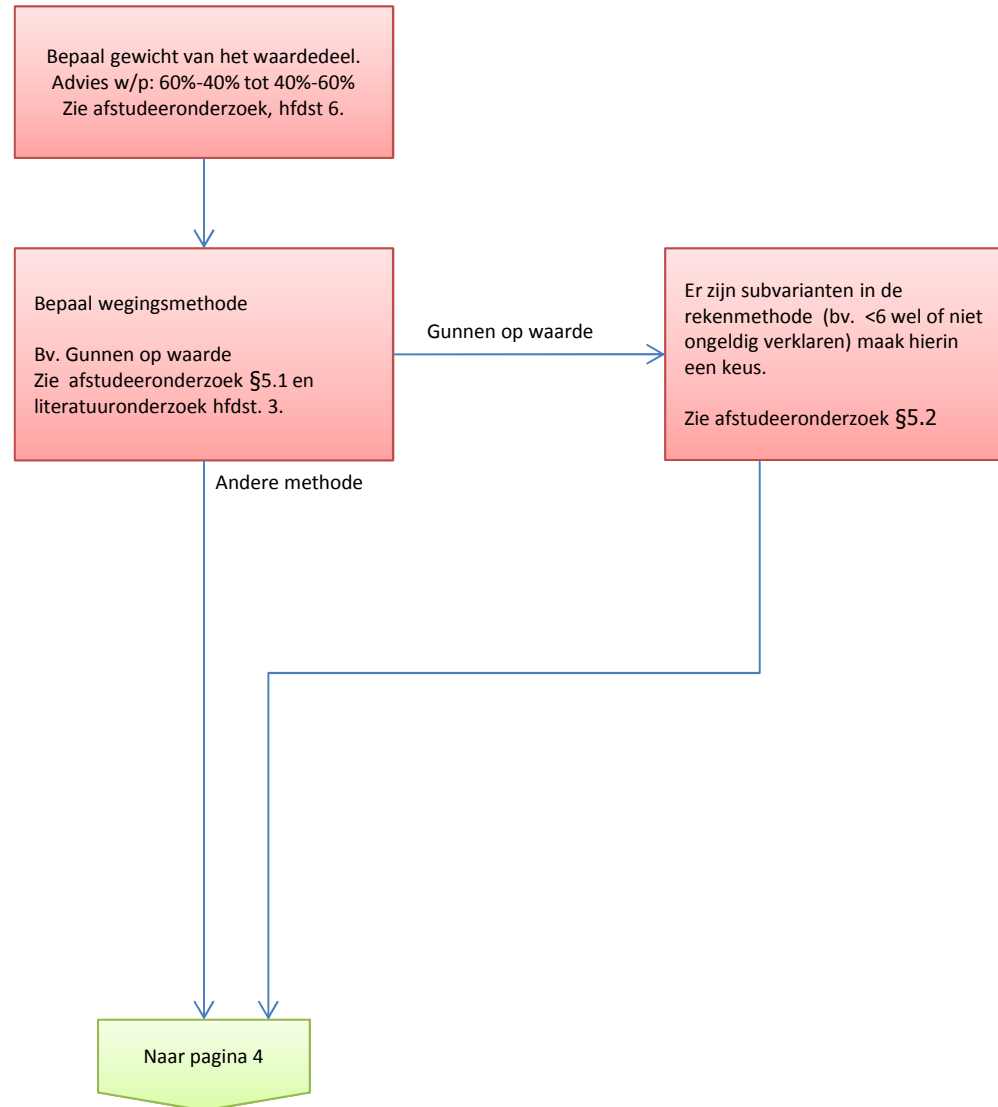
Vervolg pagina 1

Adviesschema aanbesteden RAW-bestek op EMVI gunningscriterium

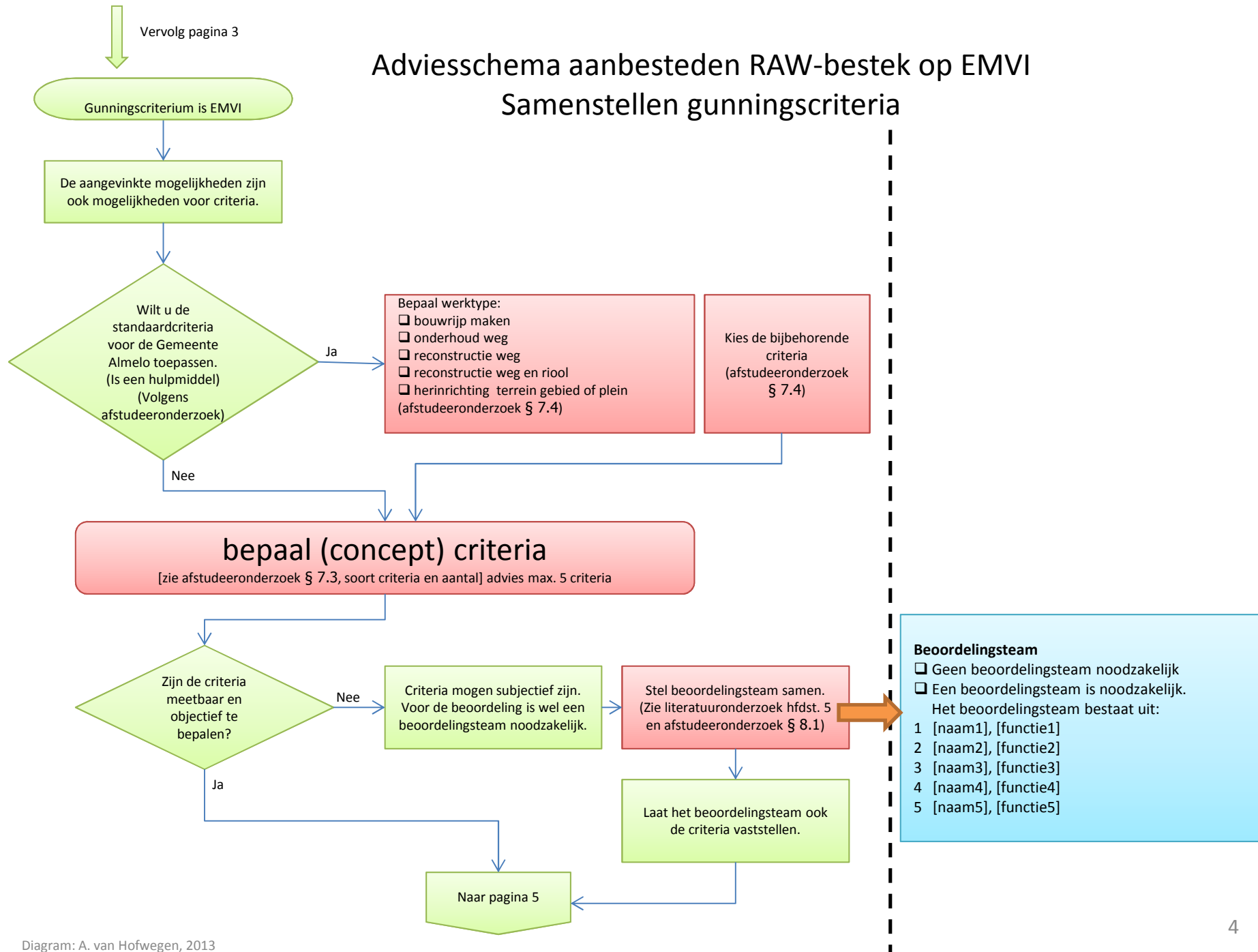

Vervolg pagina 2

Adviesschema aanbesteden RAW-bestek op EMVI Wegingsmethode en gewicht waarde

Adviesschema aanbesteden RAW-bestek op EMVI Samenstellen gunningscriteria

Adviesschema aanbesteden RAW-bestek op EMVI

Toets gunningscriteria

